

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

5. Aliæ veritatis ejusdem naturales demonstrationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

esse negationem contingentium rerum futuritionem, non autem futuritionem rerum contingentium, admittens, admittere potest, nisi, qui non solum consequentia, sed à ratione debeat: ergo tam, cum reuelat contingens fore, quam, cum reuelat non fore, reuelat fore, vel non fore indeterminate, atque distinctum: aliter, cum reuelat non fore, non tenetur credere fore: ergo nec, cum reuelat fore contingens tenetur credere fore contingens, sed, utranque posita reuelatione diuina, tantum tenemur credere contingens illud fore, vel non fore distinctum indeterminate atque confuse: liberumque proinde nobis erit alterutra posita ex præsentibus circumstantiis alterutrum determinate præ alio futurum coniectari, præagere, ac prædicere, atque, ac si neutrum à Deo reuelatum esset: quare nihil reprehensione, adhuc materialiter, dignum Petrus egit, cum Christo Domino prænuñtanti *negabis me* & iudicio, & sic aduersus est, non te *negabo*. Contra tertio: quia, si solum contingentia futura Deus reuelat, id solum de suis oraculis dicere poterit, quod generali illo Tyresia Gentilibus dictum quondam fuit, *quidquid dicam, aut erit, aut non erit*, quod merito irridet Boëtius de Consolat. prol. 3. inter medium, & finem: id quippe de cuiuslibet quantumvis stupidi prædictionibus eadem certitudine dici potest: quare incepte hæcenus à Sanctis diuina oracula sollicita essent, atque suspecta.

4. Tercio hinc Aureoli solutionem impugno, quia, si Deus de contingentibus futuris solum scit illa fore, vel non fore, non autem fore determinate, aut determinate non fore, sciet sane, quod de eis scit stupidissimus quisque, nihilque amplius: scilicet contingens fore, aut non fore: ac proinde de illo rogatum, fore aut non fore solummodo respondentem, tanquam solidum, quem ideo ridere merito solemus: cuius ea ratio est, ex qua quarto impugnatur Aureolus. Nempe, quodvis, etiam contingens fore vel non fore, adeo certum, necessarium, & solum lumine exploratam veritatem esse, ut qui eo responso satisfaciendum roganti de euentu futuro putet, aut id solum à sane mentis homine dubitari, & quari possit, nisi amantissimus esse nequeat: ex qua ratione sic arguuntur. Contingens hoc, vel fore, vel non fore indeterminate, & distinctum veritas necessaria omnino est, ac nullatenus contingens, seu contingentem futura: atqui Deus per Aureolum eam solum cognoscit: ergo Deus nullum contingens, seu veritatem contingentem futuram cognoscit: quæ omnia, ut videtur, dicendum necessario est Deum futurum potius determinate, quam non futurum contingens, quod de facto erit, & determinate non futurum, quod de facto non erit prænotare, & quod ex eis reuelat, siue fore, siue non fore, determinate fore, vel determinate non fore reuelare. Nec quid præstat, satis extra rem, magis Catharini solutio: scilicet, propositiones eiusmodi reatas ad causas futuri contingentis non esse determinate veras: sed neque id negamus, aut eius oppositam contendimus: ac (inquit) quatenus Deus, præsens eius obiectum habet, ac scit, & reuelat veritatem habere determinatam: sed certe hoc solum contendimus futurum contingens, ut in se, & extra causas pro sua duratione est (quo solum pacto potest Dei æternitati præsentari, & coexistere in omni opinione) determinate fore, ac futuritionem, & veritatem determinatam habere, quæ ad sui diuinam præscientiam, & reuelationem supponatur.

5. Ex hac Theologica demonstratione determinate veritatis præscientiæ Dei de futuritione futuri contingentis præ non futuritione illius: idem de nostris iudiciis, & enuntiationibus de futuro contingentem singulari demonstratio duplici ex capite. Primo: quia omne iudicium, & enuntiatum, quæ conformatur cum suo obiecto enuntiatum potius, quam cum eius opposito, est determinate vera: ut iudicia, & enuntiationes nostre de futuritione determinate futuri contingentis à Deo prædicti, & reuelati determinate, idem ipsum iudicant, & enuntiant determinate, quod Deus prænotat, & reuelauit: ergo conformantur atque ac Dei prænoto, & reuelatio cum futuritione determinate contingentis quod iudicant, ac enuntiant futurum. Dicit atque conformari: impossibile enim est duas enuntiationes idem eodemque modo ex parte obiecti enuntiantes alteram rei enuntiatæ conformari, alteram non conformari: cum enim nulla sit in enuntiatum obiecto di-

uersitas in obiectum ipsum tota deuoluatur contradictio, ut, scilicet, idem sit, & non sit pro eadem duratione futurum, quod est repugnans. De necessitate vero veritatis, seu conformitatis determinate nostrarum enuntiationum de futuro, vel de non futuro contingentem æqua cum necessitate veritatis, & conformitatis diuinæ præscientiæ cum eodem futuro secus res habet: cum hæc summam eius veritatis necessitatem physicam, & metaphysicam habeat, quam nequit habere nostra prænotio, nisi fidei sit, ac proinde eidem præscientiæ ac reuelationi inuitatur: quanquam: & de hac quæstio sit: an necessitatem veritatis, quam diuina præscientia, habeat minorem, locumque inter eas Aristotelicum illud proloquium, *propter quod unumquodque tale, & illud magis* de quo controuersia de fide: assero interim esse æqualem. Secundum caput vniuersalius est arguendi ex præscientia & reuelatione Dei de aliquibus contingentibus determinate vera, veritatem determinatam omnis vniuersum iudicij, & enuntiationis nostre de futuro contingentem, quod erit, aut non futuritionis eius quod non erit, illud est: quod, nimirum, si vnum ex futuris contingentibus determinate verum in se, ac determinate futuritionis potius, quam non futuritionis, est, antequam actu & de præsentem sit, omnia futura contingentia eandem futuritionem determinatam habeant, ac proinde determinate vera obiectiue esse evidens est: atqui ex determinate vera præscientiæ & reuelatione diuina de aliquo futuro contingentem evidens est illud esse in se determinate vere obiectiue futurum, & determinate futuritionis potius, quam non futuritionis: ergo inferitur ex eisdem euidenter omnia contingentia futura, quæ erunt, vere esse futura determinate, & non futura, vere esse, ac determinate, non futura: inde vero euidenter etiam inferitur: omne nostrum iudicium & enuntiationem de eorum quouis, ut de facto habitam, esse determinate veram, quia conformatur cum futuritione determinate ac potius, quam cum non futuritione si illam iudicat, aut enuntiat: si vero non futuritionem, cum illa determinate, & potius quam cum futuritione conformabitur. Tertium denique caput immediatius arguendi vniuersum veritatem determinatam nostrarum enuntiationum, siue internarum, siue externarum de futuro contingentem singulari quouis, siue non futuro, ex præscientia Dei sumitur de omni futuro contingentem: tum, quia quouis determinate vera, imo necessaria veritatis: tum quia ex illa inde immediate eorum omnium futurorum contingentium determinata veritas obiectiua, deducitur, & inde discursu secundo intentum euincitur: tum quia quouis nostra enuntiatum, de quouis futuro contingentem determinate conformis suo obiecto ac vera determinate monstratur iuxta discursum primum: totidem modis arguendi inuicem demonstratur falsitas determinata propositionum nostrarum de futuro contingentem aliter, ac erit, enuntiatum.

CERTAMEN V.

Alie veritatis eiusdem naturales demonstrationes.

1. Naturales huius veritatis demonstrationes adeo sunt principis per se notis vicine, ut cuius mens in eas non inciderit non solum non discurrere: sed neque ambulare posse putanda sit: imo vero, necne, sed oculis, & lectione solum opus esse merito videbitur, ut in illas ineurratur, cum in Aristotele, & antiquioribus vtriusque facultatis Philosophicæ, & Theologicæ Doctoribus efformatæ, & expresse reperiantur. Tamen plerique ex his demonstrationes contra Dominicanos Thomistas requirentes decretum prædeterminatum ad contingentem futuritionem procedere, Docti ex nostris Recentiores aduertunt, quibus merito abnuimus: ut enim diximus certam. 1. num. 4. cum sublato decreto, quo hi in actu primo contingentiam, & libertatem (sicut in eo iudicio implicatorie) causæ in actu primo conuolunt, contingentem

tingens futurum non sit, ac proinde eius negatio sit futura, non tamen contingenter, sed necessario est futura: quare non sub praescientiam contingentium, sed necessitatem cadit: quemadmodum sublatum decreto Dei indifferenter concurrere, quo nos libertatem creatam in actu primo constituimus futurum contingens non erit, eritque eius negatio futura; sed necessario quidem, non contingenter, cum sublato principio quouis essentialiter requiritur ad effectum, & hunc absolute esse sit omnino impossibile. Solum ergo tenebunt demonstrationes subiicienda contra crassos quosdam Thomistas, qui haecenus absolute negant eo decreto sublato contingens absolute ac determinate fore, aut determinate non fore, non habita ratione contingentiae negationis futurae, quamquam, & contra eos, qui eius rationem habuerunt rationes extruxerimus efficaces ex eorumdem Dominicanorum principiis, ut contingentiam earum saluari ostenderemus, ac proinde, & eos subiiciendis demonstrationibus tandem subiicere. Hic tamen notare haec oportuit, ne quis eos adeo plans, & immediate, ut docti Recentiores putarunt, sequentibus demonstrationibus tangi post hac pueret, aliisque eorum principiis non adiectis, eiusmodi argumentis contra ipsos in eadem viatur.

2. Prima demonstratio ex illo principio petenda est, quod tradit Aristoteles recitatus cert. 3. num. 1. testim. 1. & 3. & num. 2. sine. Scilicet non posse esse duas contradictorias simul falsas: ex quo sic argumentor; affirmatio de quouis futuro contingenti determinate, quod determinate futurum non est, v.g. *Petrus cras peccabit*, est propositio falsa: negatio item determinate eius futurationis v.g. *Petrus cras non peccabit*, est falsa in opposita sententia: haec vero sunt contradictoriae: ergo in opposita sententia datur contra illud principium duplex contradictoria simul falsa. Maior probatur: quia, tam affirmare, quam negare determinate fore, quod determinate non futurum, necnon futurum est, sed solum indeterminate est vel futurum, vel non futurum iuxta oppositam sententiam, falsum omnino est. Explicatur. Propositio affirmans determinate Petrum cras peccaturum, qui tamen peccaturus non est, sed peccaturus, vel non peccaturus, non conformatur cum obiecto, ut in se re quidem est: re siquidem obiectum in se nec determinate est futurum, nec determinate non est futurum in opposita sententia, sed solum indeterminate, vel est futurum, vel non futurum; at omnis propositio, quae non conformatur cum suo obiecto, ut in se est tempore importato per copulam, falsa est: ergo utraque propositio est falsa.

3. Secunda demonstratio luminatur ex alio per se principio evidentissimo proxime recitato affini, tradito etiam ab Aristotele recitato etiam certam. illo 3. toto n. 2. & a Cicerone recitato certam. 3. num. 1. Iustino martyre in responsionibus Christian. e Religione natur. rat. sub init. scilicet: omnis contradictionis alteram propositionem debere esse veram determinate, alteram falsam: haec propositiones (*Petrus cras peccabit*, *Petrus cras non peccabit*, & similes affirmatiua, & negatiua determinate de futuro contingenti singulari) sunt contradictoriae: ergo altera determinate vera, altera determinate falsa. Confirmatur; quia vel utraque propositio praefata dicit Petrum, vel cras peccaturum vel non peccaturum, vel affirmatiua peccaturum determinate, & negatiua non peccaturum. Si primum: utraque vera est, imo ex veritate vnius evidens est veritas alterius, cum idem ipsum vna enuntiet, quod alia altera id ipsum negat determinate: ergo altera verum determinate enuntiat, ac vera proinde determinate est, altera vero falsum determinate, estque subinde determinate ex illo principio falsa.

4. Demonstratio tertia ex alio Aristotelis principio cap. 8. citato de interpretatione ducitur praecedentibus vicino. Scilicet ex propositionibus contradictoriis de futuro contingenti altera vniuersali, altera particulari, quam esse determinate veram, alteram determinate falsam: atqui vniuersalis determinate vera infert singulares omnes, quas in se continet determinate veras; particularis vero determinate vera saltem singularem aliquam determinate veram: & e contra particularis determinate falsa omnes singulares determinate falsas, & vniuersalis determinate falsa aliquam saltem singularem determinate

falsam; ergo propositiones singulares de futuro contingenti, aliae sunt determinate verae, aliae determinate falsae. Minoris prima pars demonstratur: quia nequit esse determinate vniuersalis vera, nisi cuius omnes partes, seu propositiones singulares, quibus constat, & suo sensu coheret, sint determinate verae: vnde ab illa ad singulas legitima, & evidens conclusio per descensum est, ut Legicis est notum. Ab hac enim *omnis homo curret*, si vera sit, licet evidenter inferre: ergo *hic homo curret* &c. A particulari vero *aliquis homo curret*, si vera sit, licet inferre: ergo *hic homo curret*, vel *hic homo curret*, quouque ad aliquem veniat de quo vera sit propositio singularis, *hic homo curret*: quoad secundam minoris partem de falsitate prona est ex dictis demonstratio: cum enim ad particularis veritatem satis sit aliquam singularem veram determinate esse: ut falsa sit, omnes singulares determinate falsas esse necessum est; contra vero, cum ad vniuersalis veritatem omnes singulares veras determinate esse oporteat: ut falsa sit, aliqua saltem de singularibus in illa contentis falsa determinate esse debebit.

5. Quarta demonstratio ex illo alio principio notissimo instruitur cui praefata principia adiuntur: Nempe, quodlibet est vel non est, quod quidem tradit Aristoteles, ut *omnium principiorum certissimum testimonium recitatur certam. 2. num. 2. circa med. ex 4. Metaph. quod determinate intelligendum necessario est: scilicet, quodlibet determinate esse, vel determinate non esse: consensio quippe, & indeterminata suppositio in rebus ipsis, earumque existentia, vel non existentia locum re ipsa non habet; sed solum in modo nostro concipiendi, & significandi: vnde solum varietas suppositionum terminis, & obiectis, pro quibus illi substituitur, ut ita significatis, obuenit: si ergo futurum contingens re ipsa determinate erit, vel determinate non erit, propositio enuntians determinate fore, vel determinate non fore, quod determinate erit, & quod determinate non erit, conformis suo obiecto est: & quae enuntiat determinate fore contingens, quod determinate non erit, & non fore, quod determinate erit, determinate difformis suo obiecto est: quare, & determinate falsa, sicut prima est determinate vera: siquidem veritas enuntiationis nihil aliud est, quam conformitas illius cum suo obiecto, sicut sola eius cum suo obiecto difformitas est falsitas.*

6. Demonstratio quinta siue quarta confirmatio ex alio principio procedit. Nempe: ab eo quod res est vel non est propositio dicitur vera vel falsa, quod etiam tradidit Aristoteles 9. Metaph. rex. 21. dicens: *Verum dicit, qui diuisum diuidit, & compositum componi putat: falsum autem, qui contra, quod res se habeant, aut quando sunt, aut quando non sunt. Non enim propterea quod nos res putamus album esse tu album es, sed propterea, quod tu album es, nos, qui dicimus, verum dicimus.* & 1. Perihom. c. 8. prope medium: *manifestum est enim, quoniam si se habent res, etiam si non hic quidem affirmauerit, ille vero negauerit. Non enim propter affirmare, vel negare, erit vel non erit: vnde circa finem addit: similiter orationes verae sunt quemadmodum, & res. Ex hoc principio sic arguitur: ex eo, quod res enuntiat est in se, sicut enuntiat, propositio est vera: & ex eo, quod non ita est res falsa: ergo ex eo, quod res determinate est, sicut enuntiat, vel determinate non est, erit determinate vera, vel falsa determinate: atqui contingens determinate in se erit, sicut enuntiat fore, vel determinate non erit: ergo propositio alterutrum significans est determinate vera, vel determinate falsa.*

7. Sexta demonstratio traditur ab Aristotele eodem cap. 8. rex. 1. de Interpret. longe ab init. his verbis: datis certam. cert. 2. n. 3. init. hic tamen rependendis. Si album est nunc, verum erat dicere prius, quoniam erit album: quare semper fuit verum dicere, quodlibet eorum quae facta sunt, quoniam est, vel erit: & circa med. Nihil enim prohibet in milleimum annum, hunc quidem dicere hoc futurum esse, illum vero dicere non futurum. Ita tamen, ut alter verum dicat, alter falsum, & mutentur: ut ibidem ait, & 4. Met. c. 7. alias s. text. 27. ut ex eis locis recitabimus certam. 2. num. 1. & 2. circa finem: imitatur tamen hac demonstratio principio illi, quod attingit Aristoteles ibi scilicet futurum tota anteaecta aeternitate possibile, seu imaginaria creata, vere esse obiectum siue se-

cundum se determinate futurum : quod ipsum tradidit Cicero certam, 3. num. 1. eam antecedentiam in duratione veritatis futurius rei futura ostendens ab eternitate a parte post veritatis præteritis rei præteritæ ; quæ etiam ratione idem probant & statuit Augustinus ibi num. 5. & Anselm. n. 6. ubi utriusque veritatis perpetuitatem alterius a parte ante, alterius vero a parte post præclarissime, & apprimè explicuit ; posita autem veritate determinate futurius futuri contingentis antequam existat, evidens est propositionem illam anteriori tempore assertentem esse determinate veram ; negantem vero esse determinate falsam.

8. Septima denique demonstratio est ex communi sensu hominum, & per se nota veritate scilicet : in propositionibus singularibus de futuro contingenti, & libere esse veram contradictionem ; atqui, ni eorum sensus, & veritas determinatæ fuit, nulla esse potest contradictio eorum singularium propositionum de futuro contingenti : si enim solum dicit affirmativa hæc : *Petrus eras peccator*, non quidem Petrum peccatum determinate, sed peccatum, vel non peccatum, ac proinde nec determinate veritas est ; nec negativa hæc, *Petrus eras non peccator*, dicit eras non peccatum, vel peccatum determinate, idem omnino de eodem, utraque dicit : neque altera de Petro negat, quod altera de illo affirmat sed confirmat : ergo non sunt contradictoriæ, neque esse possunt in propositionibus de futuro contingenti, contra per se notum omnium hominum sensum. Secundo id ipsum probatur : quia non solum omnis earum propositionum singularium de futuro contingenti contradictio possibilis formaliter in ea sententia excluditur ; sed omnis etiam eiusmodi propositionum possibilitas : nequit autem esse contradictio vera propositionum impossibilium, ac proinde eiusmodi contradictio est de subiecto non supponente. Assumptum patet : quia rem fore, vel non fore indeterminate necessarium est, non contingens : ac proinde propositio id dicens necessitate veritatis est, & certissima, & notissimum principium ; non autem contingentis veritatis ac materis, seu in materia contingenti : atqui omnis propositio singularis, quam de futuro contingenti admittit contraria sententia, id solum dicit, ergo omnis eiusmodi propositio non est contingens sed necessaria.

CERTAMEN VI.

Obiectionibus occurritur.

1. Obicitur primo futurum contingens ita est, ut absolute possit non esse futurum : id enim est contingens futurum, est : atqui, si, ut potest, absolute non sit futurum, propositio enunciatis erit falsa : ergo eiusmodi propositio potest esse falsa : ergo non est determinate vera. Et obicitur hæc consequentia : quia quod verum determinate semel est, semper, ac necessario est verum : ergo, quod potest esse falsum, determinate verum non est. Respondetur distinguendo maiorem futurum, ut futurum in actu secundo potest non esse futurum, nego maiorem, in actu primo consideratum ante determinatam futuritatem, concedo maiorem. Et concessa minore, de potestate futuri in actu primo considerati eodem sensu & potestate conceditur consequentia prima : si enim id, quod futurum in actu secundo non esset (ut in actu primo, siue eius causa ad utrumlibet considerata poterat) propositio futuritatem eius in actu secundo determinate, ac vere enunciatis, falsa esset : ac proinde, si ipsam futuritatem exercitam, & in actu secundo supponat propositio, de se falsa esse potest.

2. Sed tamen neganda est absolute consequentia secunda : ex eo enim, quod propositio de futuro contingenti singulari, neque illud supponens, de se, ac prædicata sua non connectitur cum futuritione illius potius, quam cum non futuritione, solum inferitur, eam de se determinatam ad veritatem, vel ad falsitatem non esse : ac proinde, nec de se necessario veram, aut necessario esse falsam ; sed veritatem, aut falsitatem, licet determinatam, contingenter cum earum entitate coniungi, cum veritas, aut falsitas in conformitate cum obiecto enunciato,

aut deformitate ab illo consistat : quare, & contingentis futuritione, aut non futuritione determinata in re præsentis alterutra, ut determinate talis complectatur : unde sit, ut propositio contingens de futuro vera semel, in falsam nequeat transire, quoad futurum inane futurum determinate : cum enim quod futurum est, quoad futurum est, nequeat non esse futurum, arque ea determinata futuritione illius propositionis illam determinate enunciatis determinata veritas complectatur : implicat posita futuritionis enunciatio ipsa, & determinata futuritione contingens in se, non esse determinatam propositionis eam enunciatis veritatem : licet de se enunciatio futuritionem, quam non supponit, cuique proinde non connectitur, minime inferat, neque de se sit determinata ad veritatem, sed potius de se falsa esse possit.

3. Oppones secundo : *ex eo quod res est, vel non est, propositio illam enunciatis est vera, vel falsa* : unde veritatem propositionis formalem, ex obiecti enunciatis veritate delumi certissimum est : ergo, sicut res se habet ad esse, ita propositio ad veritatem. Atqui futurum contingens non est determinatum ad esse, seu determinati esse, sed indifferens ad esse & non esse, ac proinde ad veritatem, vel falsitatem obiectivam : ergo, nec propositio illud enunciatis est determinate veritatis, seu determinata ad veritatem, vel falsitatem formalem. Soluta proxime est, & hæc oppositio. Distinguo minorem : in se, & in actu secundo non est determinati esse, seu determinatum ad esse, potius quam ad non esse, nego minorem ; in causa, & actu primo sui, concedo minorem : & nego consequentiam, quoad primam consequentiam partem negantem determinationem veritatis : hanc enim habet ea propositio ex determinata veritate obiectiva futuri in se, non autem e cause sue determinatione, quæ non est, sed potius indifferencia. Secunda vero consequentis pars, licet primæ synonymia, ac sola periphrasis videatur, longe aliud significat, estque distinguenda : non est determinata ad veritatem, sed indifferens ea propositio secundum se spectata, ac de se, fateor ; quia de se non est necessaria veritatis ; ut coniuncta cum futuritione determinata futuri in se, & per ipsam enunciata, nego eam partem consequentis : & sane duo hæcenus opposita eandem habent difficultatem contra veritatem propositionum singularium contingentium de præsentis, quam omnes etiam adversarij determinatam esse admittunt, atque, ut ab eisdem illam difficultatibus liberent, præfatis solum solutionibus uti possunt.

4. Sed enim ex eodem principio ab eo quod res est, vel non est, propositio dicitur vera vel falsa specialius contra veritatem propositionum de futuro contingenti determinatam arguitur : etenim nunc, cum anteriori tempore contingens fore enunciatur, adhuc in se determinata non est, nec solum in sua causa determinate vera, si vera sunt, quæ solutionibus datis docebamur. Antecedens patet : quia, quod absolute in se non est, nequit determinate in se esse : atqui futurum contingens tunc, cum fore enunciari vere dicimus, absolute non est : ergo neque determinate in se est. Respondetur illud principium ab eo quod res est, vel non est intelligi debere tempore importato per copulam, non autem tempore non importato per illam, & pro quo non enunciatur conjunctio identitatis prædicati cum subiecto ; alioqui, nec in propositionibus de futuro non contingenti, nec in propositionibus de præterito, siue contingentis, siue secus, veritas determinata foret : imo in eis omnibus esset determinata falsitas : quia nullum ex enunciatis tunc est, cum, vel fore, vel fuisse enunciatur. Inde distinguenda est minor, futurum contingens non est tempore importato per copulam ad conjunctionem identitatis prædicati cum subiecto, nego tempore quo profertur propositio, concedo, & nego consequentiam.

5. Dices quarto : veritas determinata, & actu propositionis illius cum obiecto est conformitas actualis ; atque conformitas actu, & determinata sine actuali, & determinata coexistentia utriusque extremi esse nequit : ergo nec veritas actu, & determinata propositionis sine actuali coexistentia eius cum obiecto esse potest : atqui propositio de futuro contingenti non habet coexistentiam cum illo : ergo nec actuale veritatem determinatam. Mirum est quanti capiosum hoc, & ratiolum